

OSAVUOSIKATSAUS

1.1. – 31.3.2019

Haminan kaupunginvaltuusto

28.5.2019

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
Yleinen talouden kehitys	3
Haminan kaupungin kehitys	3
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	3
Käyttötalous	3
Kymsoten maksuosuus	4
Henkilöstösuunnitelma	4
Verotulot	5
Valtionosuudet	5
Investoinnit	5
Tulosennuste	5
KESKEISET KEHITTÄMISHANKKEET	5
TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN ..	7
Strategisen johtamisen palvelualue	7
Hyvinvoiva haminalainen palvelualue	12
Vetovoimainen Hamina palvelualue	20
KAUPUNGIN INVESTOINNIT	27
Strategisen johtamisen investoinnit	27
Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit	27
Vetovoimaisen Haminan investoinnit	27
RAHOITUS	31
TULOSLASKELMA	32
RAHOITUSLASKELMA	33
HAMINAN VESI -LIIKELAITOS	34

JOHDANTO

Yleinen talouden kehitys

Suomen talouskasvu hidastuu selvästi nousukauden jälkeen. Tänä vuonna talous kasvaa 1,7 % ja ensi vuonna se jää 1,5 %:iin. Vuosina 2022-2023 talouskasvu hidastuu alle yhden prosentin. Talouskasvua hidastaa kansainvälinen ympäristö, joka on aiempaa haastavampi.

Väestön ikääntyminen kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja, mikä aiheuttaa merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyteen. Lisäksi työkäinen väestö, joka veroilla rahoittaa hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan, supistuu.

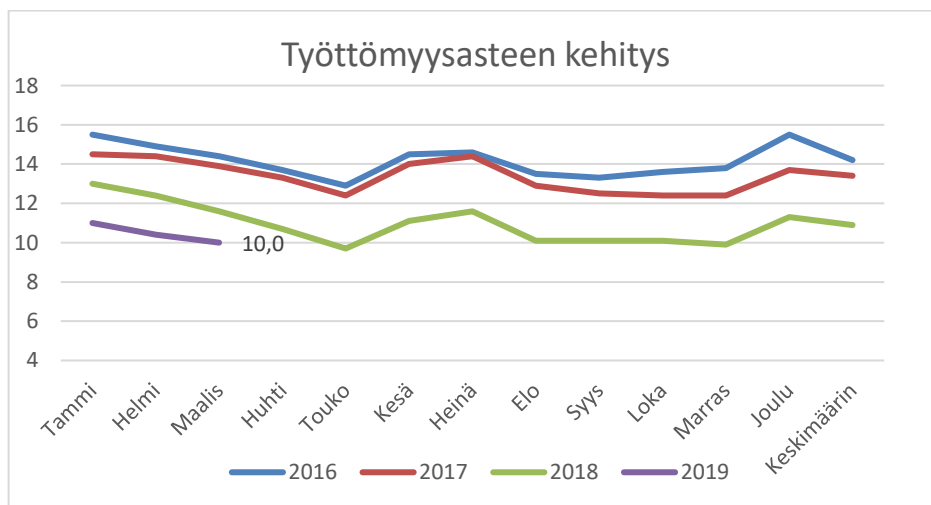
Kuntien vastuulla olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarpeen vuosittaiseksi keskimääräiseksi kasvuksi arvioidaan lähivuosina runsas prosentti. Syntyvyyden aleneminen sen sijaan vähentää palvelutarvetta varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Kunnan väestö- ja ikärakenteesta riippuen palvelutarvepaineet ovat eri kunnissa hyvin erilaiset.

Työllisten määrä kasvoi v. 2018 työvoimatutkimuksen mukaan 2,7 % ja työllisyysaste oli 71,7 %. Työllisyysasteen trendi on kuluvan vuoden helmikuussa kuitenkin noussut jo 72,5 prosenttiin ja vuoden loppuun mennessä sen arvioidaan nousevan 72,7 prosenttiin.

Haminan kaupungin kehitys

Haminan kaupungin asukasluku oli maaliskuun lopussa 20 259 asukasta. Vähennystä vuoden alusta on 27 asukasta. Luonnollinen väestönlisäys oli -59, kuntien välinen nettomuutto 15 ja nettomaahanmuutto 13 asukasta.

Työttömyys on edelleen laskenut. Maaliskuun lopussa työttömyysaste oli 10,0. Työttömiä työnhakijoita oli vajaa 900, kun viime vuonna heitä oli 165 hakijaa enemmän. Alle 25-vuotiaiden ja pitkäaikaistyöttömien määrä laskee, mutta edellistä maltillisemmin.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimintatuotot ovat selkeästi tasaista kehitystä jäljessä. Maksutuotot sekä tuet ja avustukset ovat toteutuneet talousarvion mukaisena. Sen sijaan myyntituotot ja muut toimintatuotot ovat toteutuneet heikommin. Muiden toimintatuottojen heikko toteutuma johtuu siitä, että osa vuokrista laskutetaan ensimmäisen kerran vasta huu-

tikuussa. Toimintakulut ovat pysyneet talousarvion raaissa, joskin viime vuoden vastaavaan aikaan 1,0 prosenttiyksikön korkeammalla tasolla, mikä enteilee talousarvion ylittymistä. Henkilöstökulujen toteutuma on ajankohtaan nähden liian korkea, koska kesällä tulee maksuun lomarahat. Lisäksi menoja kasvattaa lomapalkkavelkamuutokset.

Kymsoteen siirtyneet toimintatuotot ja toimintakulut on oikaistu palvelujen ostoihin vuoden 2018 osalta vuosien välisen vertailun helpottamiseksi.

Tuloslaskelma	Kymsotella	Kymsotella	Oikaistusta	Talousarvio	Toteutunut	Ta:sta	Muutos	
ulkoiset erät	oikaistu	oikaistu tot	tp:stä	2019	31.3.2019	%	2018/2019	%
ilman vesiliikelaitosta	Tp 2018	31.3.2018	%				€	
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	2 324 933	803 989	34,6	4 280 000	610 749	14,3	-193 240	-24,0
Maksutuotot	1 262 158	369 072	29,2	1 155 700	434 469	37,6	65 397	17,7
Tuet ja avustukset	1 430 091	265 842	18,6	886 200	276 098	31,2	10 256	3,9
Muut toimintatuotot	11 840 886	2 278 861	19,2	11 215 000	1 988 060	17,7	-290 802	-12,8
Tuotot yhteensä	16 858 068	3 717 763	22,1	17 536 900	3 309 375	18,9	-408 388	-11,0
Valmistus omaan käyttöön	328 029	49 588	15,1	188 500	34 978	18,6	-14 610	-29,5
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-26 351 627	-6 051 468	23,0	-26 386 000	-6 292 202	23,8	-240 734	4,0
Henkilöstökorvaukset	313 925	75 459	24,0	89 300	107 429	120,3	31 970	42,4
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-7 168 363	-1 572 630	21,9	-7 091 100	-1 733 760	24,4	-161 130	10,2
Muut henkilösivukulut	-905 923	-236 546	26,1	-1 044 100	-204 419	19,6	32 127	-13,6
Palvelujen ostot	-85 582 387	-19 650 358	23,0	-88 564 400	-21 744 045	24,6	-2 093 688	10,7
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-5 900 756	-1 664 635	28,2	-5 991 900	-1 663 737	27,8	899	-0,1
Avustukset	-2 333 316	-534 378	22,9	-2 542 300	-398 324	15,7	136 054	-25,5
Muut toimintakulut	-3 756 066	-987 726	26,3	-2 861 000	-705 879	24,7	281 847	-28,5
Kulut yhteensä	-131 684 513	-30 622 282	23,3	-134 391 500	-32 634 937	24,3	-2 012 655	6,6
TOIMINTAKATE	-114 498 416	-26 854 931	23,5	-116 666 100	-29 290 584	25,1	-2 435 653	9,1
Verotulot	81 201 970	22 253 458	27,4	85 832 000	22 410 808	26,1	157 350	0,7
Valtionosuudet	37 356 806	9 331 848	25,0	37 200 000	9 328 653	25,1	-3 195	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	567 066	74 322	13,1	571 000	76 892	13,5	2 571	3,5
Muut rahoitustuotot	2 707 116	124 148	4,6	2 660 000	114 354	4,3	-9 794	-7,9
Korkokulut	-773 486	-253 024	32,7	-900 000	-210 433	23,4	42 590	-16,8
Muut rahoituskulut	-19 142	-10 616	55,5	-11 000	-1 843	16,8	8 773	-82,6
VUOSIKATE	6 541 915	4 665 204	71,3	8 685 900	2 427 847	28,0	-2 237 357	-48,0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 724 786	-1 641 061	24,4	-7 675 000	-1 737 780	22,6	-96 719	5,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-182 871	3 024 143	-1 653,7	1 010 900	690 067	68,3	-2 334 076	-77,2

Kymsoten maksuosuus

Perussopimuksessa on sovittu, että kuluvan vuoden maksuosuus on tilinpäätös 2018 luvut palkankorotuksilla tarkistettuna. Talousarviossa Kymsoten maksuosuuksiin

varattiin 74,8 miljoonaa euroa, mutta tämän hetken laskennan perusteella maksuosuuksiin tulee lisätä 1,6 miljoonaa euroa. Lopulliset luvut valmistuvat toukokuun lopussa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön määrä on vuoden alusta lisääntynyt. Erityisesti määräaikaisen henkilöstön määrä on pysynyt edelleen korkeana. Kiky-sopimuksen päättyminen nostaa

palkkamäärärahoja noin 350 000 eurolla. Alustava ennuste on, että palkkamäärärahat tulevat ylittämään talousarvion.

Pvm	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
31.12.2018	1044	297	40	1381
31.1.2019	598	246	41	885
28.2.2019	601	218	40	859
31.3.2019	604	235	39	878

Verotulot

Kiinteistövero toteutuu talousarvion mukaisena. Kunnallisveron toteutumassa on vielä epävarmuustekijöitä ja vasta toisessa osavuosisikatsauksessa voidaan tarkemmin arvioida toteutuma. Sen sijaan yhteisöveron tuotto tulee

olemaan merkittävästi talousarviota parempi. Yhteisöveron kasvu johtuu jako-osuuden muutoksesta, joka on seurausta muutamien yritysten maksamien verojen merkittävästä kasvusta vuonna 2017.

Valtionosuudet

Valtionosuudet toteutuvat talousarvion mukaisena.

Investoinnit

Investointien toteutuma on 10 %. Talousarvio toteutuu loppuvuospainotteisesti, koska useat investoinnit käynnistyvät kevään ja kesän aikana.

Tulosennuste

Talousarvion mukainen tulos on 1,0 miljoonaa euroa. Kun tuloslaskelmassa otetaan huomioon tuottavuusohjelman toimenpiteet, lomapalkkavelkamuutos, Kymsoten maksuosuuden korotus ja sisäilmaongelmista kärsivien

kiinteistöjen poistot, niin tulosennuste painuu 0,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Ennusteeseen liittyy kuitenkin tänä vuonna poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä. Tarkemmat johtopäätökset tuloksen muodostumisesta voidaan tehdä vasta syksyllä.

KESKEISET KEHITTÄMISHANKKEET

Merellinen, monien mahdollisuuksien Tervasaari – älykästä asumista ja rentoa vapaa-aikaa

Hanketta viedään eteenpäin kehitysjohtajan johdolla.

Asuntorakentaminen aloitetaan kortteleista 83-84. Ensimmäiset hankkeet ovat lähdössä liikkeelle syksyllä 2019.

Uusi yksityinen, 60-paikkainen luontoteemainen päiväkotikoti valmistuu Tervasaarelle elokuussa 2019.

Vanhoja satamalaitureita uudistetaan kolmen vuoden aikana ja ensimmäinen noin 80 metrin osuus valmistuu kesäkuussa 2019. Hankkeessa otetaan huomioon kestävä kehitys ja älykäs kaupunki -konseptit. Hankkeeseen haetaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Hyvät eväät elämään – kasvatamme, koulutamme ja välitämme

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteistyötä tiivistetään sekä sisältöjä ja rakenteita uudistetaan. Tulevat kouluin-vestoinnit tukevat terveellisten ja innovatiivisten oppi-misympäristöjen muodostumista sekä palvelujen sisällön

kehittämistä. Toimintaa kehitetään ja toimintakulttuuria uudistetaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa perheiden, nuorisotoiminnan, yhdistysten, oppilashuollon ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Teemme parempaa kotikaupunkia – yhdessä

Kumppanuusohjelma päivitetään niin, että se käsittää myös osallisuuden vahvistamisen. Kumppanuus käsitel-lään laajasti. Se sisältää seuraavat näkökulmat: kansainvä-
linen kumppanuus, alueellinen/seudullinen kumppanuus,

järjestökumppanuus, vapaaehtoistoiminta, kaupunkita-soinen osallistuminen, alueellinen osallistuminen, yritys-kumppanuus. Ohjelma pitää sisällään myös avustustoi-minnan ja ostopalvelutoiminnan periaatteet.

Kohtaamisia ympyröiden ytimessä – elävä kaupunkikeskusta

Haminan historiallinen keskusta on merkittävä osa kau-pungin identiteettiä.

Kaupungin kehitysjohtajan vastuulla olevassa hankkeessa on tavoitteena keskustan viihtyisyyden, elävyyden ja kauppapalveluiden kehittäminen. Haminan ydinkeskusta on kompakti kokonaisuus, jossa jo nyt toimivat limittäin niin kauppa, palvelut, nähtävyydet, tapahtumat kuin asu-minenkin.

Kärkihankkeen keskeiset tehtäväkokonaisuudet ovat ta-
pahtumakaupungin roolin vahvistaminen, sujuvaan ar-keen ja turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet, kuten kä-velyn ja pyöräilyn edistäminen ja keskustan pysäköintioh-jelman laatiminen, viihtyisä keskusta - toimenpiteet, ku-ten tyhjiä liiketilojen selvitys, kesäpuiston uudistami-nen, keskustan alueelle osoitettavien pientalotonttien kaavoitus sekä kaupunkikuvan parantaminen.

Kysy ja kuuntele – anna asiakkaan vaikuttaa

Parhaan asiakasarvon ja asiakaskokemuksen tuottaminen edellyttää uudenlaista yhdessä tekemistä ja uuden luo-mista. Käyttäjälähtöinen palveluiden suunnittelu käynnis-tetään kaikissa kaupungin palveluprosesseissa. Suunnitte-lussa hyödynnetään jo käynnistyneiden pilottien koke-muksia ja osallisena olevien työntekijöiden sekä sisäisten kehittäjien osaamista.

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strategisen johtamisen palvelualue

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosityksiköt	kaupunginvaltuusto
Tehtävä	Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistava ja vuorovai- kutteen johtaminen	Laaditaan eettiset pelisäännöt	Säännöt on hyväksytty valtuustossa 30.6. mennessä		Säännöt ovat valmistelussa.
Arviointi:				

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
120 KAUPUNGINVALTUUSTO							
Toimintatulot							
Toimintamenot	-202 700		-202 700	-14 626	7,22		-202 700
Toimintakate	-202 700	0	-202 700	-14 626	7,22	0	-202 700

Menojen toteutumisprosentti jää pieneksi, koska ensimmäisen neljänneksen kokouspalkkiot maksetaan huhtikuussa.

Toimielin **TARKASTUSLAUTAKUNTA**
 Tulosalue **Tarkastustoimi**
 Tulosyksiköt **Tarkastustoimi**

Tehtävä Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
121 TARKASTUSTOIMI							
Toimintamenot	-50 000		-50 000	-4 402	8,80		-50 000
Toimintakate	-50 000		-50 000	-4 402	8,80	0	-50 000

Toteutumisprosentti jää pieneksi, koska ensimmäisen neljänneksen kokouspalkkiot maksetaan huhtikuussa ja

tilintarkastusyhteisön laskutus jaksottuu toteutuneiden tarkastuspäivien perusteella.

Toimielin **KAUPUNGINHALLITUS**
 Tulosalue **Strateginen johtaminen**
 Tulosyksiköt **Konsernijohto, Yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät**
 Talousarvion sitovuus **Toimintakate**
 Vastuuhenkilö **Kaupunginjohtaja**

Tehtävä Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
123 STRATEGINEN JOHTAMINEN							
Toimintatulot							
Toimintamenot	-4 263 000		-4 263 000	-1 151 712	27,02		-4 263 000
Toimintakate	-4 263 000		-4 263 000	-1 151 712	27,02	0	-4 263 000

Toimintakatteen toteutumisprosenttia nostaa koko vuodelta maksettu Kuntaliiton jäsenmaksu ja pelastustoimen koko vuoden investointiosuus.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Kymsote-kuntayhtymäosuudet
Tulosyksiköt	Sote-kuntayhtymäosuudet
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja
Tehtävä	Kaupunginhallitus vastaa sosiaali- ja terveystalouden palvelusopimuksesta sekä sopimuksen seurannasta ja arvioinnista.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.3.
Sote-palvelujen saata- vuuden turvaaminen	Sote-palvelut säilyvät nyky- tasolla.	Palvelusopimuk- sen toteutumisen		Sote-palveluverk- koon ei ole tullut muutoksia.
Arviointi:		Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus hanke on parhaillaan menossa. Kymsote päättää sote-palveluverkosta kesäkuun aikana.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kymsote ei pysty toteuttamaan palvelusopimuksessa sovit- tuja palveluja annetun maksuosuuden raamissa.		Toiminnan ja talouden seuranta on reaaliaikaista. Seurantatyö- ryhmät ja kaupungin sote-työryhmien työskentely on enna- koivaa. Toiminnanohjaus on vuorovaikutteista ja ratkaisukes- keistä.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
126 SOTE-KUNTAYHTYMÄOSUUDET							
Toimintatulot			0	9 289			0
Toimintamenot	-75 000 000		-75 000 000	-18 074 416	24,10	-1 600 000	-76 600 000
Toimintakate	-75 000 000		-75 000 000	-18 065 127	24,09	-1 600 000	-76 600 000

Määrärahaan sisältyy Sote-kuntayhtymän maksuosuuksien lisäksi myös sote-avustukset. Perussopimuksen mu-

kaisesti maksuosuus tarkistetaan tilinpäätös 2018 tietojen pohjalta. Määrärahaan esitetään 1,6 miljoonan euron korotus.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosyksiköt	Hallintopalvelut, Henkilöstöpalvelut, Talouspalvelut, Vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Taluspäällikkö
Tehtävä	Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä palvelualueiden kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa palvelualueille hallinto-, talous- henkilöstö-, omistajaohjaus-, viestintä- ja tietohallinnon palveluita. Tulosalue vastaa myös kaupungin asiakaspalvelupisteestä.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Parantaa tuottavuutta ja työhyvinvointi hukkaa poistamalla (esimiehet omaksuvat prosessijohtamisen käytännöt) = LEAN	Hanke käynnistyy syyskuun 2019 loppuun mennessä. Hanke jatkuu vuonna 2020. Esimiesanalyysi Arviointi tehdään lokakuussa 2020.	Taso 1,0	Hanketta ei ole käynnistetty ja alustavasti on suunniteltu hankkeen aloitusajankohdan siirtämistä vuodelle 2020.
Arviointi:		Muutosten määrä ja vauhti on osoittautunut liian suureksi mikä on vaikuttanut työntekijöiden työhyvinvointiin. Hankkeita tul- laan porrastamaan.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Esimiehet eivät sitoudu uuteen toimintamalliin ja miten linjajohto arvioi uudistumisen onnistumista.		Järjestetään koulutuksia Lean-menetelmästä. Johtamiseen kiinnitetään erityistä huomiota ylimmästä johdosta lähtien. Jatkuva seuranta ja arviointi.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.- 31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Sisäinen kehittäjä -koulutuksen jatkaminen	Kaikki esimiehet osallistuvat Jokaisesta palveluprosessista väh. 10 % henkilöstöstä on käynyt koulutuksen	3 esimestä suorittamassa sisäinen kehittäjä koulutusta 2 % suorittamassa sisäinen kehittäjä koulutusta	Sisäisen kehittäjän II aalto käynnissä. Kaikki esimiehet ovat koulutuksessa mukana. Muun henkilöstön osalta myös tilanne hyvä. III aalto käynnistyneen vielä tämän vuoden puolella.
Arviointi:		Sisäinen kehittäjä -koulutus on käynnistynyt hyvin ja se on saanut myös henkilöstöltä hyvää palautetta. Koulutus on tärkeä osa uutta toimintakulttuuria, jossa henkilöstö otetaan mukaan palvelujen kehittämiseen sekä asiakkaille luodaan parempaa lisäarvoa. Koulutuksen myötä on käynnistynyt uusia kokeiluja ja innovaatioita.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Esimiehet ja työntekijät eivät sitoudu uuteen toimintaan ja miten linjajohto arvioi uudistumisen onnistumista.		Hyvällä ennakoinnilla, suunnittelulla, viestinnällä ja itsensä johtamisella. Tiedon jalkauttaminen on tärkeässä asemassa. Esimiehen rooli koulutukseen kannustamisessa on olennainen.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Palvelumuotoilu toimintamallin käyttöönottamisen koko organisaatiossa tulevien vuosien aikana	Palvelumuotoilun peittävyys 30% organisaatiosta vuoden 2019 aikana	5 %	Uusia palvelumuotoiluhankkeita on käynnistynyt.
Arviointi:	Palvelumuotoilun lisäksi on otettu käyttöön osallistuva budjetointi. Palvelumuotoilua ja osallistuva budjetointia on käsitelty avaintiimissä.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Henkilöstö ei sitoudu uuteen toimintamalliin ja miten linjajohto arvioi palvelumuotoilun onnistumista.	Hankkeeseen tulee investoida riittävästi rahaa, aikaa, osaamista jne. Jatkuva seuranta ja arviointi. Järjestetään riittävä perehtyminen, mitä asiakaskokemukseen perustuva jatkuva kehittäminen tarkoittaa.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistava ja vuorovai- kutteinen johtaminen	Laaditaan yhdessä ydinprosessien ja luottamushenkilöiden kanssa uuden kunnan toimiva viestintäkonsepti	Viestintäkonsepti on laadittu 30.6.2019 mennessä	-	Viestintäkonsepti on valmistelussa
Arviointi:	Viestintäohjelmaluonnosta on käsitelty avaintiimissä huhtikuun alussa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Yhteistä näkemystä ei saada, ei ole riittävä osaamista eikä ole riittävästi joustavuutta tehtävästä toiseen siirtymiseen. Viestinnän roolin sisäistäminen osaksi johtamista.	Riittävä resursointi konseptin työstämiseen ja yhteisen tahtotilan aikaansaamiseksi. Lisätään viestintäosaamista.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen Viihtyisä elin- ja kaupunkiympäristö	Älykäs kaupunki -ohjelman laatiminen	Ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019 mennessä.	Nykyinen digiohjelma päivitetään ja samalla näkökulmaa laajennetaan strategisten tavoitteiden mukaisesti.	Uusi digiohjelma on valmistelussa.
Arviointi:	Digiohjelmaa on valmisteltu avaintiimissä maaliskuussa ja huhtikuussa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Ei ole riittävä ymmärrystä, visiota ja vuoropuhelua digitalisaatiosta. Ohjelman laatimiseen ei saada kaupunkilaisia mukaan. Alusta-ajattelu on uutta; hankkeeseen ei sitouduta.	Riittävä resursointi konseptin työstämiseen ja yhteisen tahtotilan aikaansaamiseksi. Turvataan riittävä vuorovaikutus hyvällä viestinnällä ja osallistamisella. Ymmärryksen ja osaamisen kasvattaminen koulutuksen ja viestinnän avulla. On olemassa selkeä tiekartta seurannan ja arvioinnin tueksi. Luodaan kannustimia uuden toimintamallin käyttöön ottoon.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
128 JOHDON ASiantuntijapalvelut							
Toimintatulot	298 500		298 500	21 241	7,12		298 500
Toimintamenot	-4 621 000		-4 621 000	-1 363 741	29,51	41 000	-4 580 000
Toimintakate	-4 322 500		-4 322 500	-1 342 500	31,06	41 000	-4 281 500

Toimintakate ylittyy yli 6 % -yksiköllä, koska toiminnan kustannukset muodostuvat etupainotteisesti.

Henkilöstövähennykset, toiminnan muiden kulujen vähennykset, eläkemenojen vyörytykset sekä Kela-korvaukset kohdistuvat loppuvuoteen, joten toimintakate toteutuu talousarvion mukaisena.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
12 STRATEGINEN JOHTAMINEN YHTEENSÄ							
* Toimintatulot	298 500	0	298 500	30 529	10,23	0	298 500
* Toimintamenot	-84 136 700	0	-84 136 700	-20 608 896	24,49	-1 559 000	-85 695 700
* Toimintakate	-83 838 200	0	-83 838 200	-20 578 366	24,55	-1 559 000	-85 397 200

Hyvinvoiva haminalainen palvelualue

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tulosityksiköt	Varhaiskasvatus ja opetuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Muutosjohtaja
Tehtävä	Lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaiset, monipuoliset ja laadukkaat palvelut.

Palvelukokonaisuudessa on sekä ennaltaehkäiseviä että lakisääteisiä palveluja. Keskeisenä periaatteena on lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen ja hyvän lapsuuden sekä nuoruuden luominen yhteistyössä vanhempien kanssa. Toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista ja sitä arvioidaan jatkuvasti.

Elinikäisen oppimisen mahdollistaminen yksilön ja eri väestöryhmien tarpeet huomioon ottaen. Toiminnan painopisteinä ovat laadukas opetus, yhteisöllisyys, turvallisuus, hyvinvointi ja kiireettömyys.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.3.	
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kunnallisen, avoimen ja yksityisen varhaiskasvatuksen sekä kotihoidontuen ja kuntalisän kustannukset ovat tasapainossa muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoite: Kokonaiskustannukset eivät ylitä vuoden 2018 tasoa.	Kunnallinen varhaiskasvatus, toimintakate M€/lasten määrä	6.0/ 645 lasta	1.6/ 689 lasta	
		Avoim varhaiskasvatus, toimintakate €/lasten määrä	70.499/ 161 lasta	20.503/ 69 lasta	
		Yksityisen päiväkotihoidon kuntalisä €/lasten määrä	564.411/ 83 lasta	116.524/ 67 lasta	
		Lasten kotihoidon tuki €	769.654	164.371	
		Hamina-lisä €	111.986	22.128	
		Palveluseteli käytössä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	-	Valmistelussa	
		Oppilasmäärän vähentyessä pyritään tuntiresurssitarve hyödyntämään kouluverkon tiivistämisestä oppilaskohtaisen kustannuksen pienemiseen.	Oppilasmäärä (hlö)	1 839 perusopetus	Ilmoitetaan vuoden lopussa
		Tuntikehys/viikkotuntia tavoite 3 303	3 374	Lasketaan vuoden lopussa	
	Oppilaskohtainen kustannus.	Perusopetus €	7.941	Lasketaan vuoden lopussa	
		Lukio €	6.355	Lasketaan vuoden lopussa	
	Tavoitteena vähentää kustannuksia palveluverkko- ja tuen järjestelyjen kautta	Oppilaiden lukumäärä 20.9. tilastointipäivänä (hlö)	1 839 (perusopetus) 304 (lukio)	Ilmoitetaan vuoden lopussa	
	Kansalaisopiston opiskelijamäärän vähenemisen pysäyttäminen.	Opiskelijamäärä (hlö)	4 338	1 920	
	Arviointi:	<p>Kotihoidon tuen ja Hamina-lisän käyttö arvioitua vähäisempää, alle 3-vuotiaiden määrä varhaiskasvatuksessa säilyy ennallaan, vaikka syntyvyys laskee.</p> <p>Päivähoidon kysyntä on ollut alkuvuodesta runsasta ja kaikki paikat ovat tällä hetkellä käytössä.</p> <p>Koulujen palveluverkon tiivistämisestä on tehty valmistelua valtuuston toimeksiannon mukaisesti. Palveluverkkoratkaisuilla on merkitystä myös koulujen tuntikehykseen. Valtuuston päätöksiä asiasta saadaan toukokuun lopussa.</p> <p>Kansalaisopiston opiskelijamäärän kehitys on ollut suotuisaa ja kesäkursseiden ja uusien syksyn kurssien avulla on odotettavissa oppilasmäärien kasvua.</p>			

Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Kunnallisen varhaiskasvatuksen mitoitus yksityisen tarjonnan kasvaessa. Yksityisten päiväkotien tuki ei ole tasapainossa kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannusten kanssa. Varhaiskasvatuslain tuomat mahdolliset muutokset; maksuton varhaiskasvatus, henkilöstörakenne.	Ennakointi; asiakaskyselyt ja henkilöstösuunnittelu. Kaupungin omaa toimintaa sopeutetaan perheiden valintoihin. Määräaikaisen henkilökunnan väheneminen, tarkka harkinta vakanssien täytössä.
Oppilaiden tuen tarve lisääntyy.	Palvelusetelin valmistelu ja käyttöönotto.
Koulukiinteistöjen kunto heikkenee.	Taloudellisesta tilanteesta huolimatta, pyritään varmistamaan tarvittava erityinen tuki sitä tarvitseville oppilaille. Tavoitteena on oikea-aikainen tuki ja kokonaiskustannusten hallinta.
Kansalaisopiston opiskelijamäärä on vuosia ollut vähenevä, joka on vaikuttanut järjestettävien opetustuntien määrään. Pienenevä opetustuntimäärä laskee valtionosuutta.	Ennakoivalla suunnittelulla pyritään vähentämään väistötö- ja kuljetuskustannuksia hyödyntämällä nykyisiä koulukiinteistöjä myös väistötilanteissa. Kurssitarjontaa on kohdennettu kysynnän mukaisesti ja kansalaisopiston kursseja markkinoitu viime vuotta aktiivisemmin.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.3.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen	Palveluohjausta ja perheiden osallisuutta vahvistetaan. Perheisiin otetaan yhteyttä hakuvaiheessa ja löydetään erilaisia tapoja kohdata huoltajia. Tavoite, että otetaan uusia sähköisiä kanavia käyttöön, vanhempainryhmiä toimii kaikilla varhaiskasvatusalueilla.	Palveluohjauksen malli on käytössä	ei ole kirjattu	Palveluohjausta toteutetaan, keskitäminen ja kuvaus valmistelussa
		Vanhempainryhmät (vähintään neljä)	ei ole	Tavoite toteutunut
		Wilma käytössä esiopetuksessa ja iltapäiväkerhotoiminnassa (Wilmaa käyttää tarvittava henkilöstö 100 %)	valmisteilla	Osittain käytössä
		Asiakaskyselyt (kattavuus 70 %, tyytyväisyys 90 %)	ei mitattavissa	Osittain tehty yksikkötasolla
	Avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen vaihtoehdoksi perheille, joilla varhaiskasvatuksen tarve on vähäinen. Ryhmiä perustetaan lisää.	Lasten määrä avoimessa varhaiskasvatuksessa, osallistujamäärä kasvaa 10 %	161 lasta	69
	Kolmiportaisen tukijärjestelmän (yleinen-tehostettu-erityinen) organisointi, painopiste pienryhmästä integrointiin	Tehostetun tuen oppilasmäärä %, tavoite 7 %	7,6 % (valtakunnallinen 9 %)	Lasketaan vuoden lopussa
		Erityisen tuen pienryhmissä olevien oppilasmäärä, tavoite 5,6 %	11,5 % (valtakunnallinen 1,8 %)	Lasketaan vuoden lopussa
		Erityisen tuen integroitujen oppilasmäärä, tavoite 5 %	2,77 % (valtakunnallinen 5,6 %)	Lasketaan vuoden lopussa

	Digitalisaation mahdollistaminen ja lisääminen. Sähköinen oppimisolusta oppilaille	Oppimisympäristöä käyttävät koulut, lkm/tavoite kaikki koulut	Ipadiit toteutuneet. Chromebookit hankittu oppilaille ja opettajille.	Varhaiskasvatukseen Ipadeja tilauksessa ja perusopetuksessa Cromebook tilauksia valmistellaan
	Teknologiavälitteisen opetuksen toteutuminen lukukauden 2018–2019 alusta	Opetuksen toteutuminen Kannusjärven ja Metsäkylän kouluissa	Opetus käynnistettiin syksyllä 2018, mutta toteutus ei onnistunut sellaisenaan.	Kyläkoulujen mahdollinen lakkauttaminen vaikuttaa asian eteneeseen. Valtuuston päätöksiä asiaan saadaan toukokuun lopussa

Arviointi:	<p>Varhaiskasvatuksessa on käyttöönotettu uusia sosiaalisen median kanavia perinteisten vanhempainryhmien rinnalle ja esiopetuksessa on mahdollisuus osallistua myös koulujen vanhempainoimikuntiin. Avoimessa varhaiskasvatuksessa uusien ryhmien perustaminen on käynnissä.</p> <p>Nuorisopalveluiden toimintaan on erityisesti satsattu mm. vakinaistamalla henkilökuntaa ja uudistamalla toimintaa ja tehtäviä.</p> <p>Erytisen tuen toimintatapa on edelleen kehitetty. Erytisen tuen tarve on kasvussa, varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.</p>
-------------------	---

Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Ei sitouduta palveluohjaukseen. Haluttomuus kokeilla uusia asioita, tehdä yhteistyötä tai opetella digitaalisten kanavien käyttöä.	Rekrytoinnissa ja tehtävien jaossa osaamista kohdennetaan oikein. Kaupungin strategian mukaisesti kokeillaan uusia toimintatapoja tehdä työtä ja opetellaan rohkeasti uusia asioita ja työmenetelmiä.
Kolmiportaista tukijärjestelmää ei saada toimivamaksi.	Lisätään erityistä tukea mm. kolmiportaisen tukijärjestelmän uudelleenorganisoinnin avulla, panostettu ennaltaehkäisevään toimintaan mm. palkkaamalla varhaiskasvatuspsykologi. Perusopetuksen puolella valmistellaan erityisen tuen lisäämistä syksystä 2019 alkaen.
Tietotekniikan käyttö ja digitalisaatio eivät toteudu.	Riittävän laitekannan ja ylläpidon sekä teknisen tuen saatavuuden varmistaminen. Lisäksi verkkoyhteyksistä ja uusien sovellusten käyttöönotosta voi aiheutua lisäkustannuksia.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.–31.3.
Uudistuva ja vuorovaikutteinen johtaminen	Tiimityön mallia kehitetään ja sovitaan sijaiskäytännöistä.	Päivitetty tehtäväkuvaukset ja sijaisten nimeäminen on tehty	päivitystä vailla	Valmistelussa
	Tavoitteena selkeä tehtäväjako, sovitut sijaiset ja tiimien kehittämissuunnitelmat.	Tiimikohtainen arviointi ja kehittämissuunnitelma on tehty ja seuranta sovittu	toteutunut	Valmistelussa
		Koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,1 (koulutuspalvelut)	Tieto vuoden lopussa
		Sairauspoissaolopäivät/hlö (tavoite alle 18 pv/hlö)	24,23 (varhaiskasvatus)	Tarkastelu kauden edetessä
Arviointi:	Varhaiskasvatuksen osalta tehtäväkuvaukset sekä toiminnanohjausjärjestelmän valmistelu ovat työn alla. Sairauspäivät ovat edelleen korkealla			

	tasolla johtuen sisäilmaongelmista, pitkäaikaissairauksista sekä henkilökohtaisen elämän haasteista.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Hyvän henkilöstöjohtamisen merkitystä ei tiedosteta tai sille ei ole tarpeeksi aikaa. Tiimityöhön tai tehtäviin ei sitouduta.	Tehtäviä tarkennetaan ja työtä priorisoidaan. Osaamista varmistetaan eri osa-alueilla.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Henkilökunnan osaaminen ja koulutus vastaavat tarpeita.	Kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Tavoite 100 %	92 % (koulutuspalvelut)	Tieto vuoden lopussa
	Kansainvälisyys, monikielisyys ja kulttuurisuuskasvatuksen vahvistaminen Tavoite: monikulttuurisuus näkyy arjessa (musiikki, kuvat, materiaali, ruokakulttuuri)	Materiaali käytössä, toimintavinkit kerätty yhteiseen sähköiseen kansioon		Kehittäminen edennyt hyvin
	Tieto- ja viestintäteknologia sekä sähköisten välineiden käytön tehostaminen. Tavoite: varhaiskasvatukseen hankitaan 15 Ipadia lisää, vahvistetaan osaamista	Osaamisvaatimukset on määritetty, koulutusta ja mentorointia järjestetty		Ipad-koulutusta järjestetty, laitteille ladattu lasten käytössä olevat ohjelmat, uusia laitteita tilauksessa
Arviointi:		Varhaiskasvatusyksiköissä valittu monikulttuurisuus-yhteyshenkilöt, koontumisia on järjestetty ja osallistuttu opetushallituksen monikulttuurisuusverkostoon sekä avustusrahaa on haettu. Lukiassa monikulttuurisuuden ymmärrystä edistetään kansainvälistymishankkeiden avulla.		
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Monikulttuurisuuden tai tieto- ja viestintäteknologian opetukseen ei panosteta. Hankittuja laitteita ei osata tai haluta käyttää.	Tulosalueen linjattuja koulutuksia jatketaan. Järjestetään mentorointia, koulutusta hankitaan ensisijaisesti omalle paikkakunnalle, jolloin mahdollisimman moni voi osallistua ja koulutus on edullista. Sitoudutaan avoimeen, keskustelemaan työkuluttuuriin. Toimitaan yhteisten linjausten mukaisesti. Laitteiden käyttöasteen arviointia valmistellaan.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Kumppanuuk-sien edistäminen	Kumppanuuksien toiminnan ja yhteistyömallin kuvantaminen ja käyttöönotto (lasten, nuorten ja perheiden palvelut LAPE).	Toiminta ja yhteistyömalli kuvattu ja käytössä. Vastuutahot nimetty.	Haminan LAPE-ryhmä toimii. Hanke päättyy vuoden 2018 lopussa.	Työryhmät nimetty ja kutsuttu koolle, perhekeskusmalli kuvattu
	Toimitaan aktiivisesti eri verkostoissa.	Yhteistyötahot ja -käyttännöt päivitetty.		Edustajat työryhmiin sovittu

Arviointi:	Kumppanuuksia on päästy edistämään alkuvuodesta hyvin.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Kehittämistyöhön ei löydy riittävästi aikaa.	Työn priorisoinnilla luodaan edellytykset toiminnalle. Toiminta nähdään tärkeänä.
Verkoston jäsenten/toimijoiden vaihtuvuus.	Rakenteet tiedossa. Verkoston toiminta lepää useamman henkilön varassa.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.–31.3.
Laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen kasvu aikuisuuteen	Haminan Opisto -liikelaitoksen perustaminen	Liikelaitos aloittaa 1.1.2020	-	Valmistelu keskeytetty toistaiseksi.
Arviointi:	Liikelaitoksen valmistelussa ei toistaiseksi edetä, koska eri toimijoilla on erilaisia tavoitteita ja näkemyksiä asiasta.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Eri toimijoilla erilaiset tavoitteet liikelaitoksen toiminnasta.	Liikelaitoksen perustamiseen liittyvä valmistelu tehdään avoimesti ja vuorovaikutteisesti.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
421 KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT							
Toimintatulot	1 620 700		1 620 700	586 150	36,17		1 620 700
Toimintamenot	-30 164 800		-30 164 800	-7 164 598	23,75	-201 400	-30 366 200
Toimintakate	-28 544 100		-28 544 100	-6 578 448	23,05	-201 400	-28 745 500

Sisäisten vuokrien määrää on tarkistettu ja siitä aiheutunut menojen lisäys 361.400 euroa (mm. Alakaupungin uusi koulu). Kaupunkikehityspalveluihin tehdään vastaava tulon lisäys.

Tuottavuusohjelman mukaisia säästötoimia on toteutettu vähentämällä perusopetuksen hallinnon henkilöstömenoja

72.300 euroa (toimistosihtheeri ja koulutussuunnittelija), kansalaisopiston hallinnon henkilöstömenoja 36.700 euroa, lasten kotihoidon tukea 20.000 euroa, kuntalisää 20.000 euroa ja kansalaisopiston ulkoisia vuokria 11.000 euroa. Vähennykset yhteensä 160.000 euroa.

Toimielin	HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Tulosalue	Hyvinvoinnin edistäminen
Tulosyksiköt	Hyvinvoinnin edistäminen, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Palvelupäällikkö

Tehtävä Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä sekä kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämisessä.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Kumppanuuksien edistäminen	Kirjasto henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäjänä	Tehdään liikkuvien palveluiden kokeiluja kirjastoautossa.		Liikkuvien palveluiden ”Kylät lentoon-toiminnan” valmistelu on aloitettu yhteistyössä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa.
		Rakennetaan matalan kynnyksen hyvinvointipalveluita kirjallisuus-, kulttuuri- ja liikuntapalveluista.		Toimenpiteet käynnistetty.
		Edistetään lukuharrastusta (lukupiirit, vinkkaus, digi-opastus, kirjastonkäytön opetus)		Ruissalon kirjastossa on järjestetty lukuharrastusta tukevia tapahtumia neljä, pääkirjastossa 14.
	Kulttuuripalveluiden monipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjänä	Parannetaan Kasperalin ja muiden tilojen viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta.		Toimenpiteet aloitettu. Valmistelussa mm. asiakaspalvelutiskien uusiminen ja toimivuuden huomioiminen tilajärjestelyissä. Palautusautomaatti on otettu käyttöön.
		Yhdistetään kirjallisuus- ja kulttuuritapahtumia.		Kirjailijakahviloiden suunnittelu yhteistyössä kirjastopalveluiden kanssa käynnistynyt.
		Rakennetaan kulttuuripolku varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen.		Kulttuuripolun rakentaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on aloitettu.
	Rakennetaan kumppanitoimintaa yhteistyötahojen kanssa kulttuuripalveluiden tuottamista varten.		Kumppanuusmallin kehittäminen aloitettu. Järjestetty yhdistysten iltoja. Valmistelussa	

				kumppanuus- ja ostopalvelusopimuksia.
		Tuodaan lisää kuvataidetta kaupunkilaisten nähtäville.		Muraalin suunnittelu aloitettu, valmistelussa kulttuuripalveluissa. Teemana lapset, kasvu ja oppiminen.
	Liikuntapalveluiden monipuolistaminen henkisen hyvinvoinnin edistäjinä	Yhdistetään liikuntapalveluja kulttuuripalveluiden kanssa.		Yhteisten toimintamallien ja tapahtumien sekä liikkuvien palveluiden rakentaminen on aloitettu.
		Rakennetaan liikkujan polku varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen.		Toimenpiteet on käynnistetty.
		Rakennetaan kumppani-toimintaa yhteistyötoimintojen kanssa liikuntapalveluiden tuottamista varten.		Toimenpiteet on käynnistetty.
Arviointi:		Tavoitteiden mukaiset toimenpiteet on käynnistetty alkuvuoden 2019 aikana. Toiminnassa ja sen kehittämisessä on pyritty rajapinnat ylittävään monialaiseen yhteistyöhön. Toiminnassa keskeisenä on näyttänyt toimivan alustan työstäminen mittareissa kuvatun toiminnan rakentamiselle selkeyttämällä tehtäväkenttää ja henkilöstön työnkuvia. Lisäksi yhteisiä tavoitteita ja yhteistyökäytäntöjä on selkeytetty eri toimijoiden välillä. Työskentely näiden parissa jatkuu edelleen.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Kirjastoauto on vanha vuosimallia eikä se toiminnaltaan muuntauudu uuteen toimintamalliin helposti, jolloin auton rajoitteet voivat olla riski liikkuvien palveluiden kokeilussa.		Liikkuvien palveluiden kokeilu ja oppien kokoaminen ratkaisuja varten. Kirjastoauton käyttöikä alkaa olla lähes täysi ja tämä lisää riskiä, etteivät kirjastoautopalvelut järjesty suunnitellusti. Kirjastoautoa huolletaan vaaditulla tavoin ja lähitulevaisuudessa muodostuu tarve auton uusimiselle, mikäli kirjastoautopalveluiden halutaan jatkuvan.		
Kirjaston, kulttuuritoiminnan ja liikuntapalveluiden työyhteisöjen työskenteleminen erilaisuus.		Työyhteisön tutustuminen toisiinsa ja toistensa osaamisalueisiin. Erilaisuuden kääntäminen voimavaraksi. Yhdessä tekeminen ja hyvän työyhteisön rakentaminen.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
430 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN							
Toimintatulot	220 300		220 300	44 758	20,32		220 300
Toimintamenot	-2 732 000		-2 732 000	-619 051	22,66		-2 732 000
Toimintakate	-2 511 700	0	-2 511 700	-574 293	22,86	0	-2 511 700

Talousarvio on toteutunut talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
32 HYVINVOIVA HAMINALAINEN YHTEENSÄ							
* Toimintatulot	1 841 000	0	1 841 000	630 907	34,27	0	1 841 000
* Toimintamenot	-32 896 800	0	-32 896 800	-7 783 649	23,66	-201 400	-33 098 200
Toimintakate	-31 055 800	0	-31 055 800	-7 152 742	23,03	-201 400	-31 257 200

Vetovoimainen Hamina palvelualue

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosityksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Tapahtumatuotanto ja museot
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Muutosjohtaja
Tehtävä	Elinkeinoelämän kehityshankkeiden tukeminen ja toimivien ratkaisujen etsiminen kumppanuuksien ja seutuyhteistyön avulla. Tavoitteena on luoda menestymisedellytyksiä paikkakunnalla jo oleville ja sinne aikoville yrityksille. Työllisyyden edistäminen on osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa. Uusien työpaikkojen luomiseksi panostetaan voimakkaasti markkinointiin. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maanhankinnan ja ajan tasaisen kaavoituksen avulla. Elinvoimaisen maaseudun kehittäminen ja kaupungin elinvoimasta ja vetovoimasta huolehtiminen ovat keskeisiä tehtäviä.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren alueen toteuttaminen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien tarjoaminen.	Asuinkorttelien 83 ja 84 tonteista on varattu 2 kpl 30.6.2019 mennessä.	Tonttivarauksia ei ole tehty.	Kaksi tonttia suunniteluvarauksessa.
		Yksityisen päiväkodin rakentaminen on alkanut 31.5.2019 mennessä.	Investointipäätös on tehty 30.6.2018.	Päiväkoti valmistuu elokuussa 2019
	Perustetaan 3-vuotinen Tervasaari projekti, joka aloittaa 1.1.2019	Projekti aloittanut 1.1.2019.	Projektihenkilöä ei ole nimetty.	Kehitysjohtaja vastaa projektista
	Keskustan kehittämiseen liittyvän tapahtuma -areenan laajentaminen urheilukentän, vallikentän ja Bastionin väliselle alueelle	Yleissuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 30.6.2019.	Yleissuunnitelmaa ei ole.	Yleissuunnitelman laatiminen ei ole vielä käynnistynyt.

Arviointi:	Yksityisen päiväkodin rakentaminen Tervasaarelle on alkanut.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Tervasaaren toteuttamisen hidasteena voi olla kysynnän vähyys, jolloin rakennettu kunnallistekniikka jää hyödyntämättä ja alueen keskeneräisyys aiheuttaa ongelmia.	Panostetaan voimakkaasti alueen markkinointiin ja rakennetaan yleiset alueet valmiiksi nopeutetulla aikataululla.

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Henkilöstön osaamisen kehittäminen hyödyntämällä sisäinen kehittäjä - koulutusta ja palvelumuotoilua.	Tulosalueen esimiehistä 30 % osallistuu koulutukseen vuonna 2019.		Tieto vuoden lopussa
Arviointi:	Arvioidaan vuoden lopussa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Osaamisen kehittäminen ei toteudu.	Esimiehille annetaan ohjeistusta ja vertaistukea. Koulutusta sovitaan vastaamaan tulosalueen tarpeita.			

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
511 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALVELUT							
Toimintatulot	953 900		953 900	155 072	16,26		953 900
Toimintamenot	-3 992 800		-3 992 800	-973 448	24,38	35 000	-3 957 800
Toimintakate	-3 038 900	0	-3 038 900	-818 376	26,93	35 000	-3 003 900

Toimintatuloissa ei vielä näy eri tapahtumien myynti- ja vuokratuottoja eikä pääsymaksutuloja.

Museoiden henkilöstömenoja on vähennetty 18.000 euroa.

Tapahtumatuotannon henkilöstömenoja on vähennetty 5.000 euroa, muiden palvelujen ostoja 7.000 euroa ja muita kuluja 5.000 euroa.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä	Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.
---------	--

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Kaupunkisuunnittelun toimintakate vahvistuu vuokratuottojen ja tonttien myyntivoittojen kautta. Tavoite 0,1 M€:n parannus.	Toimintakate M€	6,5	1,0
Arviointi:	Toimintakatteen kehityksessä ei poikkeamia.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Tonttikysyntä ei kasva. Tonttien varaus- ja vuokrasopimusten toteutumattomuuden todennäköisyys on pieni, mutta vaikutukset voivat olla satoja tuhansia euroja.	Kysyntään on varauduttu prosessien nopealla läpiviennillä. Tehtyjen sopimusten toteutumista seurataan jatkuvasti. Mikäli tulee viesti suorituksen viivästyisestä tai esim. konkurssista, korjaavat toimenpiteet ja saatavien valvonta käynnistetään välittömästi.			
Uusien alueiden maanhankinnat ja kaavoittaminen tilanteessa, jolloin kysyntää ei ole tai sopimuksista ei ole varmuutta.	Pääasiassa tehdään tiivistämistä nykyisen kaavarakenteen sisällä hyödyntämällä olemassa olevaa kunnallistekniikkaa.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen	Satamasidonnaista teollisuusaluetta kehitetään Hillonlahden pohjoispuolisella alueella maanhankinnan keinoin. Alueen maanhankinta toteutunut 100 % tai lunastuslupa haettu	Maanhankinnan toteutuma (%-osuus pinta-alasta) / lunastusluvan hakuvaihe	77 %	78,5 %
Arviointi:				
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Maanhankinnan vaikeutuminen vapaaehtoisin kaupoin.	Mikäli satamasidonnaisten teollisuusalueiden maanhankinta ei etene vapaaehtoisin kaupoin, lunastustoimenpiteet käynnistetään.			
Maanhankinnassa riittävien investointimäärärahojen leikkaaminen pois investointisuunnitelmasta.	Alueen kehittämisen tärkeyden perusteleva investointisuunnitelman käsittelyssä.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Liittyminen Elävät Kaupunkikeskustat -yhdistykseen 31.12.2019 mennessä	Liittymisajankohta	Haminan kaupunki ei ole yhdistyksen jäsen	Ei toteutunut vielä
	Kaupunkirantojen yleisuunnitelma kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn 31.12.2019 mennessä	Kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyn ajankohta	Periaatteet hyväksytty vuonna 2017	Ei toteutunut vielä

Arviointi:	Arvioidaan vuoden lopussa.
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Kaupunkirantojen yleissuunnitelman etenemisen riskinä on eri intressiryhmien vastustus, sekä käsittelyn pitkittyminen valiokunnassa ja kaupunginhallituksessa.	Oikeudenmukainen ja hyvin perusteltu suunnitelma valtuuston vuoden 2017 hyväksymiä periaatteita noudattaen.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutosesitykset	Uusi talousarvio
515 KAUPUNKISUUNNITTELU							
Toimintatulot	7 048 000		7 048 000	1 269 763	18,02	60 000	7 108 000
Valm. omaan käyttöön	16 500		16 500	6 518	39,50		16 500
Toimintamenot	-1 135 500		-1 135 500	-248 920	21,92		-1 135 500
Toimintakate	5 929 000		5 929 000	1 027 361	17,33	60 000	5 989 000

Toimintatuloja lisätään 60.000 euroa, koska maanhankinta on toteutunut arvioitua paremmin.

Maanvuokratulot laskutetaan sopimuksen mukaan kaksi kertaa vuodessa (huhtikuussa ja marraskuussa). Tämä selittää, että tulot ovat tässä vaiheessa jäljessä.

Toimielin	KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkikehityspalvelut
Tulosyksiköt	Tilapalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö

Tehtävä Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.

Kaupungin palvelualueilla on käyttötarpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat.

Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.

Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Sote-kiinteistöjen myynti	Päätös myynnistä (kaupunginvaltuusto helmikuu 2019)	Ei ole myyty	Ei ole myyty
	Korjausvelan päivittäminen	Korjausvelka määritetty 30.9.2019	18,9	päivitetään vuoden lopussa

	Sisäisen vuokran määrittäminen	Uudet sisäiset vuokrat otetaan käyttöön 30.4.2019.	Vuokrien määrittäminen on käynnissä	Vuokrien määrittely on pääosin tehty
Arviointi:		Arvioidaan vuoden lopussa		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Käytöstä poistuneet suuret hallinto- ja koulurakennukset ovat vaikeita myyntikohteita. Rakennuksen purkaminen tai myynti tasearvoa alemmalla hinnalla aiheuttaa alaskirjauksen, mikä lisää alijäämää.		Rakennuskantaa realisoidaan ja uudistetaan kiinteistöohjelman mukaisesti. Investoinnit, kunnossapitokorjaukset ja huollot toteutetaan suunnitelmallisesti. Investointitarpeet päivitetään vuosittain seuraaville 10 vuodelle. Omassa käytössä olevien tilojen käyttöä tehostetaan sisäilmaolosuhteiden sallimissa rajoissa.		

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Viihtyisä ja turvallinen elin- ja kaupunkiympäristö	Tervasaaren uuden merellisen alueen yleisten alueiden toteuttaminen.	Oolanningpuisto valmistuu vuonna 2019.	Pohjoisosa valmis, lampi valmis, taksauksia tehty	Työt jatkuvat keväällä
		Uimaranta otetaan käyttöön vuonna 2020.	Suunnittelu aloitettu	Suunnittelu jatkuu keväällä
		Laiturin uusiminen 2019–2022.	Kilpailutus tehty	Työt aloitettu
	Keskustan kehittämiseen liittyvän Kesäpuiston uudistaminen.	Yleissuunnitelma hyväksytty 30.4.2019 Toteuttaminen alkaa 30.9.2019.	Suunnittelua ei ole aloitettu	Suunnittelu alkaa keväällä
Arviointi:		Työt etenevät pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Kesäpuiston suunnittelu päästään aloittamaan toukokuussa lumien sulamisen jälkeen.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Riskinä on, että kaupungin panostukset eivät lisää kiinnostusta rakentamiseen ja vierailijoiden määrään. Hoidettavien ja kunnossapidettävien kohteiden laajentuessa nykyiset kaupungin omat toiminnalliset resurssit eivät enää riitä. Tilapalvelut on tukipalvelua. Kaupungin muiden toimialojen tilantarpeet määrittävät palveluiden toimintaympäristön.		Tervasaaren vetovoimaisuuden parantaminen on tärkeää. Sen takia yleisten alueiden toteuttamisen etuajassa toivotaan lisäävän rakentajien kiinnostusta. Mm. laiturikapasiteetin parantamisella tavoitellaan kaupungissa vierailevien määrään kasvua. Suunnitellut investoinnit parantavat kaupunkikuvaa ja -imagoa sekä luovat taloudellista toimeliaisuutta Tervasaareen ja kaupungin keskustan palveluiden kysyntää ja tarjontaan. Kaupungin tulee jatkossakin varata riittävät rahalliset resurssit suunnitelmien toteuttamiseen. Hallinto- ja toimistotiloista selvitetään uusiin vuokratiloihin siirtymisen mahdollisuus, samalla selvitetään muut rahoitusvaihtoehdot.		

Sisäilmaongelmista kärsivien tilojen vuoksi on jouduttu vuokraamaan tiloja ulkoa. Valtaosa hallinto- ja toimistotiloista on käyttökänsä päässä.	Sisäilmaongelmien ehkäisyyn ja sisäilmaolosuhteiden hallintaan panostetaan ja osaamista lisätään ylläpidossa sekä rakentamishankkeissa.
---	---

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma 1.1.-31.3.
Uudistumiskykyinen ja osaava henkilöstö	Osaamis- ja koulutustarpeiden säännöllinen seuranta, painopiste palveluosaamisen vahvistamisessa. Järjestetään palvelumuotoiluun liittyvää koulutusta.	Toteutuneet koulutuspäivät/hlö (tavoite 3 pv/hlö)	1,25 pv/hlö	Tieto vuoden lopussa
Arviointi:		Arvioidaan vuoden lopussa		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Koulutukseen ei sitouduta. Haluttomuus kokeilla uusia asioita ja tehdä yhteistyötä.		Uuden toiminnanohjauksen mukainen toiminta on aloitettu, uudet toimintatavat tuovat mukanaan myös kokeilukulttuurin entistä vahvemmin. Samalla päästään siirtymään pois vanhoista tiloista.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
520 KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT							
Toimintatulot	16 406 900		16 406 900	4 065 616	24,78	361 400	16 768 300
Valmistus omaan käyttöön	172 000		172 000	28 460	16,55		172 000
Toimintamenot	-20 614 300		-20 614 300	-5 775 406	28,02	145 000	-20 469 300
Toimintakate	-4 035 400		-4 035 400	-1 681 330	41,66	506 400	-3 529 000

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden sisäisten vuokrien tarkastus lisää tilapalveluiden tuloja 361.400 euroa.

Alakaupungin koulun vuokria on tarkistettu ja siitä johtuva muutos 335.700 euroa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tilamuutos lisää vuokramenoja 4.600 euroa.

Pappilansalmen esikoulu on siirtynyt Linnoituksen päiväkodin tiloista koululle, vuokramenojen lisäys 21.100 euroa.

Tilapalveluiden henkilöstömenoja vähennetään 75.000 euroa.

Aluepalveluissa katulamppujen leditekniikkaan siirtymisen oletetaan vähentävän menoja 15.000 euroa ja taajamametsien ylläpidosta vähennetään 5.000 euroa.

Liikuntapaikkojen traktorihankintaa siirretään säästämällä leasingvuokrissa 20.000 euroa.

Ruoka- ja puhtauspalveluissa vähennetään materiaalihankintoja yhteensä 30.000 euroa.

Toimielin
Tulosalue
Tulosyksiköt
Talousarvion sitovuus
Vastuuhenkilö

LUPAVALIOKUNTA
Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Ympäristötoimi, Rakennusvalvonta
Toimintakate
Ympäristöpäällikkö

Tehtävä

Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.–31.3.
Ekologinen Hamina	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatiminen (Viihtyisä ympäristö -prosessin tavoite)	Ohjelma laadittu 2019 aikana	Ohjelmaa ei ole laadittu	Perustietojen keruu on aloitettu osana Ekologinen Hamina -tavoitetta
Arviointi:		Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma ei välttämättä valmistu vuoden 2019 aikana, mutta sen laatiminen jatkuu koko ajan.		
Toiminnan riskit		Riskien hallinta nyt ja jatkossa		
Osallistaminen strategisen tavoitteen saavuttamiseen ei onnistu.		Hyödynnetään yhteistyökumppaneiden osaamista. Ekologinen Hamina -tavoitteen toteutumiseksi käytetään jo nyt Cursor Oy:n asiantuntija-apua.		

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
540 YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN VALVONTA							
Toimintatulot	439 000		439 000	145 868	33,23		439 000
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	-1 065 800		-1 065 800	-232 998	21,86		-1 065 800
Toimintakate	-626 800		-626 800	-87 130	13,90	0	-626 800

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
52 VETOVOIMAINEN HAMINA YHTEENSÄ							
* Toimintatulot	24 847 800	0	24 847 800	5 636 319	22,68	421 400	25 269 200
* Valm. omaan käyttöön	188 500	0	188 500	34 978	18,56	0	188 500
* Toimintamenot	-26 808 400	0	-26 808 400	-7 230 772	26,97	180 000	-26 628 400
* Toimintakate	-1 772 100	0	-1 772 100	-1 559 476	88,00	601 400	-1 170 700

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos-esitykset	Uusi talousarvio
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ							
* Toimintatulot	26 987 300	0	26 987 300	6 297 755	23,34	421 400	27 408 700
* Valm. omaan käyttöön	188 500	0	188 500	34 978	18,56	0	188 500
* Toimintamenot	-143 841 900	0	-143 841 900	-35 623 317	24,77	-1 580 400	-145 422 300
* Toimintakate	-116 666 100	0	-116 666 100	-29 290 584	25,11	-1 159 000	-117 825 100

KAUPUNGIN INVESTOINNIT

Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuhenkilö

Strateginen johtaminen
Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
520 Strategisen johtamisen investoinnit							
Menot	-100 000		-100 000	0	0,00		-100 000
Myyntit			0	250			0
Investoinnit netto	-100 000	0	-100 000	250	-0,25	0	-100 000

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuhenkilö

Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
565 Kasvatus- ja koulutuspalvelujen investoinnit							
Menot	-350 000		-350 000	0	0,00		-350 000
Investoinnit netto	-350 000	0	-350 000	0	0,00	0	-350 000

Perusopetuksen käyttöön ei ole vielä hankittu Chrome-book-tietokoneita.

Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuhenkilö

Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
580 Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit							
Menot	-200 000		-200 000	-22 702	11,35		-200 000
Investoinnit netto	-200 000	0	-200 000	-22 702	11,35	0	-200 000

Ruissalon kamppailukeskuksen kalusteiden hankinta ja Lippumaaailma hankkeeseen liittyviä hankintoja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunkisuunnittelu
Kilpailukykyvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
604 Maanhankinta ja tonttipalvelut							
Menot	-550 000		-550 000	-39 168	7,12		-550 000
Myyntit	135 000		135 000	13 370	9,90		135 000
Investoinnit netto	-415 000	0	-415 000	-25 798	6,22	0	-415 000

Kaupunkisuunnittelun investoinneissa on varauduttu kaavojen toteuttamista varten tarvittaviin maanhankintoihin. Myyntitavoite tarkoittaa myytyjen tonttien tasearvoja.

Satama-alueen maanhankinnat käsittävät Hillonlahden pohjoispuolisen kaava-alueen loppujen kiinteistöjen hankinnan.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Tilapalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
610 Tilapalvelujen peruskorjaus ja muutostyökohteet							
Menot	-2 190 000		-2 190 000	-390 032	17,81		-2 190 000
Myyntit	210 000		210 000	0	0,00		210 000
Investoinnit netto	-1 980 000	0	-1 980 000	-390 032	19,70	0	-1 980 000

Investoinnit sisältävät päiväkotien peruskorjauksia 167.435 euroa, joista suurin hanke on ollut Linnoituksen päiväkodin lattiaremontti. Toimitilojen peruskorjauksissa on mm. Ruisalon kamppailukeskus, Bastionin huoltokäytävä ja meluaita sekä terveysaseman lattiakorjauksen kustannuksia.

Myyntitavoitteessa ovat myytävien rakennusten tasearvot.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
630 Uusi paloasema							
Menot	-1 100 000		-1 100 000	-3 500	0,32		-1 100 000
Rahoitusosuudet	70 000		70 000	0			70 000
Investoinnit netto	-1 030 000	0	-1 030 000	-3 500	0,34	0	-1 100 000

Uuden paloaseman rakentamisen suunnittelun kustannukset. Rahoitusosuuksissa on palosuojelurahaston avustus.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
643 Husulan koulun peruskorjaus							
Menot	-200 000		-200 000	-7 647	3,82		-200 000
Investoinnit netto	-200 000	0	-200 000	-7 647	3,82	0	-200 000

Husulan koulun suunnittelun kustannuksia.

Husulan koulu toteutetaan vuokrattavana moduulikouluna. Kaupungille jää investointeihin urakkarajan ulkopuoliset

kohteet (mm. liikuntatilan suunnittelu ja remontointi ja uudisrakentamisen pohjatutkimukset tarjouspyyntövaiheessa.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
644 Alakaupungin yhtenäiskoulu							
Menot			0	-38 184			0
Investoinnit netto	0	0	0	-38 184		0	0

Alakaupungin yhtenäiskoulu on otettu käyttöön vuoden 2019 alusta lukien. Vuoden 2019 puolella on maksettu yhtenäiskoulun rakennus-, sähkö- ja ilmanvaihtourakoiden loppulaskuja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Aluepalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
650 Aluepalvelujen investoinnit							
Menot	-4 760 000		-4 760 000	-353 751	7,43		-4 760 000
Myyntit							
Investoinnit netto	-4 760 000	0	-4 760 000	-353 751	7,43	0	-4 760 000

Investoinnit sisältävät asuntoalueiden kustannuksia 4.806 euroa, katujen saneerauksen kustannuksia 38.111 euroa, puisto- ja viheralueiden rakentamisen kustannuksia 15.937 euroa sekä Tervasaaren venelaitureiden parannustöitä 293.621 euroa.

Katujen saneerausta jatketaan yhteishankkeena Haminan Veden kanssa.

Ruissalon tekonurmikenttä uusitaan vuonna 2019.

Katuvalaistuksen uusimista, päällysteiden uusimista ja aluekuivatuksen parantamista tehdään normaalissa laajuudessa.

Liikenneturvallisuusparannuksia tehdään liikenneturvallisuuksuunnitelman perusteella. Vuonna 2019 toteutetaan mm. Cygnaeuskentien kevyenliikenteen väylä ja Kaivokadun ja Puistokadun risteys. Kiertoliittymän suunnittelu Ratapihankadun ja Sibeliuskadun risteykseen on käynnissä.

Vuosittain uusitaan leikkipaikka, peruskorjataan ulkoilualueita ja lähiliikuntapaikkoja. Vuonna 2019 on vuorossa Tompurinmäen leikkipuisto.

Työkoneita ja kuljetusvälineitä uusitaan vuosittain.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
VETOVOIMAISEN HAMINAN INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
* Menot	-9 000 000	0	-9 000 000	-854 983	9,50	0	-9 000 000
* Rahoitusosuudet	70 000	0	70 000	0	0	0	70 000
* Myynnit	345 000	0	345 000	13 370	10	0	345 000
* Investoinnit netto	-8 585 000	0	-8 585 000	-841 613	9,80	0	-8 585 000

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
* Investointimenot	-9 450 000	0	-9 450 000	-854 983	9,05	0	-9 450 000
* Rahoitusuudet yht.	70 000	0	70 000	0	0,00	0	70 000
* Myynnit yht.	345 000	0	345 000	13 620	3,95	0	345 000
* Investoinnit netto	-9 035 000	0	-9 035 000	-841 363	9,31	0	-9 035 000

RAHOITUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
60 RAHOITUS							
Verotulot	85 832 000		85 832 000	22 410 808	26,11		85 832 000
Valtionosuudet	37 200 000		37 200 000	9 328 653	25,08		37 200 000
Rahoitustuotot	2 781 000		2 781 000	78 746	2,83		2 781 000
Rahoitustuotot yht.	125 813 000	0	125 813 000	31 818 207	25,29	0	125 813 000
Rahoituskulut	-911 000		-911 000	-212 276	23,30	50 000	-861 000
Rahoitus yhteensä	124 902 000	0	124 902 000	31 605 931	25,30	50 000	124 952 000

Korkomenoarviota pienennetään lainajärjestelyjen ja alhaisen korkotason johdosta 50.000 euroa.

Korvaus peruspääomasta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Korvaus peruspääomasta							
Rahoitustuotot	450 000		450 000	112 500	25,00		450 000
	450 000	0	450 000	112 500	25,00	0	450 000

Antolainojen muutokset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Antolainojen muutokset							
Lisäykset	-100 000	-505 900	-605 900	-24 627	4,06		-605 900
Vähennykset	400 000		400 000	70 661	17,67		400 000
	300 000	-505 900	-205 900	46 034	-22,36	0	-205 900

Antolainoihin on varattu 505.900 euron määräraha Osuuskunta Kymijoen Kyläkuidulle myönnettävää antolainaa varten. Kv 29.1.2019 § 6.

Pitkäaikaisten lainojen muutokset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
Pitkäaikaisten lainojen muutokset							
Lisäykset	16 500 000		16 500 000	8 000 000	48,48		16 500 000
Vähennykset	-16 900 000		-16 900 000	-7 830 777	46,34		-16 900 000
	-400 000		-400 000	169 223	-42,31	0	-400 000

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitykset	Uusi talousarvio
RAHOITUS YHTEENSÄ							
* Tulot yhteensä	143 163 000	0	143 163 000	40 001 368	27,94	0	143 163 000
* Menot yhteensä	-17 911 000	-505 900	-18 416 900	-8 067 680	43,81	50 000	-18 366 900
	125 252 000	-505 900	124 746 100	31 933 688	25,60	50 000	124 796 100

TULOSLASKELMA

Sisäiset ja ulkoiset erät	Talousarvio 2019	Talosalvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitys	Talousarvio 2019 Osv I
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	7 944 200		7 944 200	2 036 269	25,6		7 944 200
Maksutuotot	1 155 700		1 155 700	434 469	37,6		1 155 700
Tuet ja avustukset	886 200		886 200	276 098	31,2		886 200
Muut toimintatuotot	17 001 200		17 001 200	3 550 920	20,9	421 400	17 422 600
Tuotot yhteensä	26 987 300		26 987 300	6 297 756	23,3	421 400	27 408 700
Valmistus omaan käyttöön	188 500		188 500	34 978	18,6		188 500
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-26 386 000		-26 386 000	-6 292 202	23,8	179 300	-26 206 700
Henkilöstökorvaukset	89 300		89 300	107 429	120,3		89 300
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-7 091 100		-7 091 100	-1 733 760	24,4	33 000	-7 058 100
Muut henkilösivukulut	-1 044 100		-1 044 100	-204 419	19,6	5 700	-1 038 400
Palvelujen ostot	-92 228 600		-92 228 600	-23 194 512	25,1	-1 558 000	-93 786 600
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-5 991 900		-5 991 900	-1 664 333	27,8	45 000	-5 946 900
Avustukset	-2 542 300		-2 542 300	-398 324	15,7	40 000	-2 502 300
Muut toimintakulut	-8 647 200		-8 647 200	-2 243 197	25,9	-325 400	-8 972 600
Kulut yhteensä	-143 841 900	0	-143 841 900	-35 623 317	24,8	-1 580 400	-145 422 300
TOIMINTAKATE	-116 666 100	0	-116 666 100	-29 290 584	25,1	-1 159 000	-117 825 100
Verotulot	85 832 000		85 832 000	22 410 808	26,1		85 832 000
Valtionosuudet	37 200 000		37 200 000	9 328 653	25,1		37 200 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	571 000		571 000	76 892	13,5		571 000
Muut rahoitustuotot	2 660 000		2 660 000	114 354	4,3		2 660 000
Korkokulut	-900 000		-900 000	-210 433	23,4	50 000	-850 000
Muut rahoituskulut	-11 000		-11 000	-1 843	16,8		-11 000
VUOSIKATE	8 685 900	0	8 685 900	2 427 847	28,0	-1 109 000	7 576 900
Poistot	-7 675 000		-7 675 000	-1 737 780	22,6	-300 000	-7 975 000
TILIKAUDEN YLI-/LIJÄÄMÄ	1 010 900	0	1 010 900	690 067	68,3	-1 409 000	-398 100

RAHOITUSLASKELMA

	Talousarvio 2019	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutunut 31.3.2019	Tot %	Muutos- esitys	Talousarvio 2019 Osv I
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta							
Tulorahoitus	8 565 900	0	8 565 900	2 232 515	26,1	-1 109 000	7 456 900
Vuosikate	8 685 900	0	8 685 900	2 427 847	28,0	-1 109 000	7 576 900
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät	-120 000		-120 000	-195 332	162,8		-120 000
Investoinnit	-8 915 000	0	-8 915 000	-646 031	54	0	-8 915 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-9 450 000		-9 450 000	-854 983	9,0		-9 450 000
Rahoitusosuudet investointeihin	70 000		70 000		0,0		70 000
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	465 000		465 000	208 952	44,9		465 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-349 100	0	-349 100	1 586 485	-454,4	-1 109 000	-1 458 100
Rahoitustoiminnan kassavirta							
Antolainauksen muutokset	300 000	-505 900	-205 900	46 034	-22,4		-205 900
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000	-505 900	-605 900	-24 627	4,1		-605 900
Antolaisaamisten vähennykset	400 000		400 000	70 661	17,7		400 000
Lainakannan muutokset	-400 000		-400 000	2 669 223	-667,3	0	-400 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 500 000		16 500 000	8 000 000	48,5		16 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 900 000		-16 900 000	-7 830 777	46,3		-16 900 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				2 500 000			
Muut maksuvalmiuden muutokset	150 000		150 000	-5 309 107	-3539,4		150 000
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	50 000	-505 900	-455 900	-2 593 850	569,0		-455 900
Rahavarojen muutos	-299 100	-505 900	-805 000	-1 007 365	125,1	-1 109 000	-1 914 000

HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

Tulosalue	Haminan Vesi -liikelaitos
Tuloyksiköt	Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkotot ja laitokset
Toimielin	Vesiliikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö	Toimitusjohtaja

Tehtävä Laadukkaiden vesihuoltopalveluiden tuottaminen asukkaille ja teollisuudelle valtakunnallisesti kilpailukykyiseen hintaan ja kohtuullisen tuoton omistajalleen tuottaen.

Toiminnan kehittämisen painopistealueita ovat verkosto-omaisuuden hallinta, veden laadun- ja riittävyyden turvaaminen ja asiakaspalvelu

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.-31.3.
Talous tasapainossa	Tulorakenne on kustannusrakenteen mukainen	Perusmaksujen osuus liikevaihdosta nostetaan 30 %:tiin suunnittelukauden loppuun mennessä	16	25
		Huleveden tulos ylijäämäinen suunnittelukauden loppulla	-85 000	-
		Käyttömaksuja alennetaan. Tavoitteena päästä alle valtakunnallisen keskiarvon	Vesi 1,66 Jätevesi 2,28	1,64 2,26
Paljon vettä käyttävien teollisuuslaitosten toimintaedellytyksiä parannetaan				
Arviointi:	Taksarakenteen muutos etenee suunnitellusti. Huleveden tulosta ei pystytä arvioimaan tässä vaiheessa.			
Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa			
Veden kulutuksen lasku ja väkimäärän väheneminen	Kustannusten kattaminen täysmääräisesti varmistetaan taksarakenteen muutoksen avulla.			
Yleinen kustannustason nousu	Kustannustason nousua pyritään hillitsemään pidempiaikaisilla kumppanuussopimuksilla ja tekemällä yhteistyötä vesihuolto- ja energiatoimijoiden kanssa.			
	Liikevaihdon kasvattaminen ja investointikohteiden priorisointi.			

Strateginen tavoite	Tulosalueen tavoite	Mittari	Lähtötaso 2018	Toteutuma I.1.- 31.3.
Omaisuuuden hallinta	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkkoston saneerauksissa.	Saneerattu verkostopituus km	3,5	0,78
		Saneeratut jv-pumppaamot kpl	3	2
Arviointi:	Verkostosaneerauksia haittaa viivästyksesi suunnittelussa ja urakoitsijoiden korkea työkuorma. Pumppaamosaneeraukset etenevät aikataulussa.			

Toiminnan riskit	Riskien hallinta nyt ja jatkossa
Verkostojen vanhentuminen ja saneerausvelan kasvu on merkittävä riski	Liikevaihdon kasvattamisella pyritään mahdollistamaan investointimäärien kasvattaminen.
Saneeraukset on sidottu kaupungin Aluepalveluiden katusaneerauksen tarpeeseen ja työohjelmaan.	Investointikohteiden priorisointia tehostetaan. Yhteissaneerausten lisäksi vesihuolto saneeraa lisäkohteita katualueen ulkopuolella ja alueilla, joissa ei ole päällystettyjä katuja.

Talousarvion toteutuminen

	Talousarvio 2019	Toteutunut 31.3.2019	Jäljellä	Tot %
Liikevaihto	6 148 000	1 468 775	4 679 225	23,89
Valmistus omaan käyttöön	35 000	590	34 410	1,69
Liiketoiminnan muut tuotot	100 000	1 000	99 000	1,00
Materiaalit ja palvelut	-2 579 400	-598 611	-1 980 789	23,21
Henkilöstökulut	-679 400	-144 839	-534 561	21,32
Poistot ja arvonalentumiset	-2 210 000	-498 013	-1 711 987	22,53
Liiketoiminnan muut kulut	-112 000	-168 380	56 380	150,34
Liikeylitys	702 200	60 521	641 679	8,62
Rahoitustuotot ja -kulut	-42 000	-5 038	-36 962	11,99
Korvaus peruspääomasta	-450 000	-112 500	-337 500	25,00
Tilikauden tulos	210 200	-57 017	267 217	-27,12

Investointien toteutuminen

	Talousarvio 2019	Toteutunut 31.3.2019	Jäljellä	Tot-%
Investointimenot	-2 400 000	-440 718	-1 959 282	18,36
Myynnit	0	0	0	
Investoinnit netto	-2 400 000	-440 718	-1 959 282	18,36